

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Polsko-Niemiecki Instytut Badawczy

Przymusowe migracje w XX-wiecznej Europie

Prof. UAM dr hab. Beata Halicka

Dziedzina/ dyscyplina	
Rodzaj zajęć	Wykład ogólnouniwersytecki z elementami konwersatorium (dla doktorantów)
Język	polski
Punkty ETCS	2
Liczba godzin	30
Cel zajęć	<p>Migracje są fenomenem towarzyszącym ludzkiej egzystencji od zarania. Podejmowane mniej lub bardziej dobrowolnie stają się napędem rozwoju, wymiany i nowych inspiracji. Z kolei migracje przymusowe niosą ze sobą przemoc, cierpienie, poczucie wyobcowania. Ich destrukcyjna siła tylko czasami obraca się w energię twórczą. Celem zajęć będzie analiza tych procesów zarówno w aspekcie historycznym jak i społecznym, ekonomicznym i prawnym. Spojrzenie na XX-wieczną Europę przez pryzmat migracji przymusowych pozwala zrozumieć mechanizmy jej rozwoju, ale także ciemne strony państw autorytarnych i ich podejścia do mniejszości etnicznych. W tym kontekście dyskusji poddane zostaną dylematy związane z wyznaczaniem granic państwowych i wyzwania pokojowej koegzystencji przedstawicieli różnych narodów, kultur i religii w regionach pogranicznych Europy.</p>
Treści kształcenia	<p>Tematem zajęć będą następujące zagadnienia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - migracje jako przedmiot badań różnych dyscyplin naukowych, sprawdzający się <i>par excellence</i> w ujęciach inter- i transdyscyplinarnych, - spory o definicje i kategorie, - źródła przymusowych migracji w kontekście państw narodowych, modernizmu, industrializacji, organizacji pracy i demografii, - idea samostanowienia narodów i przymusowych migracji jako narzędzia rozwiązywania konfliktów etnicznych w pierwszych dziesięcioleciach XX wieku - deportacje i wysiedlenia w okresie drugiej wojny światowej i polityka ludnościowa po jej zakończeniu, - ideał i rzeczywistość państw jednolitych narodowo na przykładzie Polski, - przyczyny i skutki rozpadu Jugosławii i Związku Radzieckiego, - polityka historyczna i spory o pamięć w państwach Europy Środkowo-Wschodniej, - tożsamość narodowa a wyzwania integracji i akulturacji.
Wymagania	Podstawowa wiedza na temat migracji i historii Europy w XX wieku, wskazana

wstępne	umiejętnością czytania tekstów naukowych w języku angielskim lub niemieckim
Efekty kształcenia	
Po zakończeniu zajęć doktorant potrafi:	Metody weryfikacji
<ul style="list-style-type: none"> - zdefiniować przymusowe migracje i specyfikę ich badania w ujęciu różnych dyscyplin naukowych, - umiejscowić przymusowe migracje w kontekście nacjonalizmu, państw narodowych, praw mniejszości etnicznych i praw człowieka, - przedstawić przykładowe losy grup narodowych i etnicznych dotkniętych przymusowymi migracjami na tle historii Europy w XX wieku, - zrekonstruować doświadczenia Polaków w omawianym zakresie tematycznym, - odnieść się do zagadnień polityki historycznej, pamięci i tożsamości narodowej, a także problemów integracji i akulturacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywna obecność na zajęciach, - wypowiedź pisemna na zadany temat, - prezentacja (15-20 min.) na temat uzgodniony z prowadzącym
Literatura	<p>Detlef Brandes, Holm Sundhausen, Stefan Troebst, Kristina Kaiserová, Krzysztof Ruchniewicz (red.): Lexikon der Vertreibungen. Deportation, Zwangsaussiedlung und ethnische Säuberung im Europa des 20. Jahrhunderts, Wien 2010.</p> <p>Klaus Bade (red.): Enzyklopädie Migration in Europa. Vom 17. Jahrhundert bis zur Gegenwart, Paderborn 2007.</p> <p>Grzegorz Gryciuk i in. (red.): Wysiedlenia, wypędzenia i ucieczki. 1939-1959. Atlas ziem Polski, Warszawa 2008.</p> <p>Beata Halicka: „Polski Dzik Zachód”. Przymusowe migracje i kulturowe osvajanie Nadodrza 1945-48. TAWPN Universitas, Kraków 2015.</p> <p>Beata Halicka: The Oder-Neisse Line as a place of remembrance for Germans and Poles, in: <i>Journal of Contemporary History (JCH)</i> 2014, Vol. 49(1) p. 75–91.</p> <p>Krystyna Kersten: Przymusowe przemieszczenia ludności – próba typologii, w: Hubert Orłowski, Andrzej Sakson: Utracona ojczyzna. Przymusowe wysiedlenia, deportacje i przesiedlenia jako wspólne doświadczenie, Poznań 1996, s. 15-24,</p> <p>Antonina Kłoskowska: Kultury narodowe u korzeni, Warszawa 1996.</p> <p>Piotr Madajczyk i Danuta Berlinska: Polska jako państwo narodowe. Historia i pamięć. Warszawa / Opole 2008;</p> <p>Jan M. Piskorski: Wygnańcy. Przesiedlenia i uchodźcy w dwudziestowiecznej Europie, Warszawa 2010;</p> <p>Karl Schlögel: Planet der Nomaden, Berlin 2006;</p> <p>Hugo Service: Germans to Poles. Communism, Nationalism and Ethnic Cleansing after the Second World War, Cambridge 2013;</p> <p>Timothy Snyder: Skrwawione ziemie. Europa między Hitlerem a Stalinem Warszawa 2011 (wyd. ang. tenże: Bloodlands. Europe between Hitler and Stalin, London 2010).</p> <p>Timothy Snyder: Rekonstrukcja narodów. Polska, Ukraina, Litwa, Białoruś, 1569—1999, Sejny 2009 (wyd. ang. tenże: The reconstruction of nations. Poland, Ukraine, Lithuania, Belarus, 1569-1999, New Haven, Conn. [i in.] 2003).</p> <p>Barbara Szacka: Czas przeszły, pamięć, mit, Warszawa 2006</p> <p>Philipp Ther: Ciemna strona państw narodowych. Czystki etniczne w nowoczesnej Europie, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2012</p> <p>Philipp Ther, Ana Siljak (red.): Redrawing nations. Ethnic cleansing in East-Central Europe, 1944-1948, Lanham [i in.] 2001.</p> <p>Robert Traba: Historia – przestrzeń dialogu, Warszawa 2006.</p> <p>Robert Traba, Witold Molik: Akulturacja/asymilacja na pograniczach kulturowych Europy Środkowo- Wschodniej w XIX i XX wieku, Warszawa 2010.</p>
Szczegółowe informacje	Piątek godz. 13.30 – 17.00, w terminach 23/02/2018, 02/03/2018, 09/03/2018, 16/03/2018, 23/03/2018, 06/04/2018, 13/04/2018; Sala XVII Coll. Minus, ul. Wieniawskiego 1, Poznań;